

"EDINOST"

izhaja dvakrat na teden, vsako sredo in soboto ob 1. uri popoldne.

"Edinost" stane:

za vse leto gl. 6.—; izven Avst. 9.— gl.
za polu leta " 3.—; " 4.50
za četrt leta " 1.50; " 2.25
Posamične številke se dobivajo v prodajnicah tobaka v Trstu po 5 nov., v Gorici in v Ajdovščini po 6 nov.
Na naročbe brez priložene naročilne se upravištvo ne ozira.

EDINOST

Oglas in osnanila se računajo po 5 vrnitvah v petih dneh; za naslove z debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor bi ga obseglo navadnih vrstic.
Poslana, javna zahvala, osmrtnice itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi se pošiljajo uredništvu v ulici Carintia št. 25. Vsako pismo mora biti frankovano, ker nefrankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in inserate prejema upravištvo v ulici Carintia 25. Odprte reklamacije so proste poštnine.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

V edinost je m.č.

Vabilo na naročbo.

Ob začetku prvega četrtletja vabimo svoje naročnike, da pravočasno ponovno svojo naročbo in da skušajo nam pridobiti novih naročnikov. Časi so resni in morda se nam bliža doba, ko bode narod slovenski krvavo potreboval ne o d v i s n i h glasil, zahtevajočih prava naša ne oziraje se ne na desno ne na levo. Nam je resna volja, pri katerih-si-bodi odnošajih brezobzirno zagovarjati narodni naš interes, a v tem boji trebamo duševne in gmotne podpore naroda. Kdor se torej strinja z našimi načeli, stopi hitro v naš krog.

Cena listu je:

za vse leto . . . gl. 6.—
za polu leta " 3.—
za četrt leta " 1.60

Uredništvo in upravištvo.

Izjava.

Podpisano predsedništvo izjavlja:

1. da je list "Edinost" glasilo političnega društva jednakega imena, ne pa katere-si-bodi osebe;
2. da tendencijo listu določuje in njega pisavo nadzoruje v to izvoljeni "nadzorovalni odsek", da torej nikdo ne more vplivati na pisavo lista;
3. da je nadzorovalnemu odseku skrb, da se takoj lojalno prekliče, ako bi se bilo po pomoti ali na podlagi neresničnih informacij kaj neresničnega poročalo; in
4. da g. prof. M. Mandič, ako treba, s prisego potrdi, da povodom nameščenja sedanjega urednika ni nikdo vplival na tedajni odbor — najmanjše pa kdo iz Ljubljane.

PODLISTEK.

Eljen Magyar ember, ruhostrelec!

Humoristična balada, zložil Fr. Zakrajski.

Loj Téremka je v Pešti še mlad a hud Madžar,
Učen je, vljuđen, hraber, pogumen, redka stvar
„Az öllenabatátlan!“ . . . kak vitez je in ptič,
To kažejo že berki, ostroge, pes in bič.
Razvnet je ves „pri kroni“ nocoj naš kavalir;
Med dolgimi govori navetal je hud prepir;
Visok se suče predmet, slovi politika,
Loj Téremka pa psuje Slovane, kar se da.
„Per Jovem!“ — čuj, zaškriplje Loj Téremka kolno:
Slovan mi je sovražen, pa je, teremteté! —
Zdaj bič po časih trešči (pajdaši vmes rjovó),
Pošastno serenado čuj, pes zalaja clo.
Spet počí v pojašanilo, da vse zažvenketá
Po misi z bikovico in se zahrohotá;
Pa zdaj ne več iz vrčkov (ti Loju majhni so),
Kar iz golid naravnoč rumeno mečo žro.
Omamljenim pajdašem ko sodnji dan buči,
(Čprav so vsi pijani), ko Loj takó kriči;

Ob tej priliki izreka predsedništvo političnega društva "Edinost" svoje mnenje, da v časnikarskih polemikah — in tudi še tako ostrih — ni smeti vpletati — ako ni to absolutno potrebno — osebnih napadov, ker bi utegnulo tako početje ostrupiti vse naše javno življenje. Za to pa izrekamo prošnjo, da se v bodoče odgovarja listu "Edinost" kot glasilu političnega društva "Edinost", ne pa uredniku lista, naj je že ta Peter ali Pavel.

V Trstu, dne 6. aprila 1891.

PRESEDNIŠTVO
političnega društva "Edinost".

Pri XVII. rednem običnem zboru političnega društva "Edinost", dne 5. t. m. predlagal je gosp. M. Kamučič sledeče:

Slavni zbor!

Gotovo vam je vsem znano, da se je vnel na Kranjskem obžalovanja vreden prepir. Ni mi namen preiskavati, kdo je na tem kriv. Gotovo pa je, da je bila našega društvenega glasila dolžnost, da reče svoje mnenje ob tej zadevi. In res je "Edinost" nedavno prinesla članek, v kojem se obsoja ta prepir, in se obsoja, da se jedna stranka druží celo z narodnimi nasprotniki. Mogoče, da jedna ali druga v rečenem članku navedenih istin povsem ne odgovarja resnici — o čemer pa še nisem do dobrega prepričan, — ali obžalovati moram, da je nek ljubljanski list odgovoril mesto z argumenti z osebnimi napadi na vrednika našega lista. Gospóda, kam pridemo, ako se uveljavi taktika taka! "Edinost" je glasilo našega društva, ne

Ko še v uho oajplo ti atrašni glasi vro,
Pijani koribantje tulé se razidó. --

A kaj belí, za boga, pred vratmi Téremke?
Prikazni so visoke: . . . pet . . . šest . . .

„Kaj vruga? So duhovi? . . . Duhovi!“
ugiblje Loj,
In mrzel pot po čelu, po bradi teče znoj.

Ojoj, kakó arditó te bele spake zró! . . .
(Loj Téremka ni vedel, da srajce, ruhe so)
„Raj“ bos na gada stopim . . . Ni šala,
da te mor! . . .“
Loj Téremka šopeče — „Duhov tu čaka zbor!“

Za silo zdaj bi legel; pijan je pa zaspan,
Peklenec sam pripeljal je bele spake v stan,
In da-si Loj latinski: „Hoj, ápage!“ kriči
Duhove vendar satan še zmirom tam drži.

„Pobere da vas zlodí! . . . Jaz moram iti spat!“
Loj Téremka zavpije ter sproži cevkovrat.
Kar jeden duh omahne, se vrne v tla nato,
„Haha! Tovariš, strašil ljudi ta več ne bo.“

In urno še pet strelóv spusti v pošastni stan;
A sladja! Glej, duhovi stojé še vedno v bran.
Zdaj vetra dih potegne, pošasti v gibu so
In v skleneni zdaj vrsti kar nadenj, huj, idó!

pa te ali one osebe; če pa list ta keda poroča kaj neresničnega — kar se lahko vsakemu časniku prigodi — dokaže naj se mu, in preklical bode rad, kar je neresničnega poročal. Predlagam torej: „Občni zbor društva "Edinost" izreka svoje obžalovanje, da so se v časnikarske polemike začeli vpletati osebni napadi in izreka želja, da bi dotični krogi delali na to, da ne bi se v našem časnikarstvu vkoreninili taki škodljivi običaji.“

Predlog ta vsprejel se je jednoglasno in velikim odobravanjem.

XVII. redni občni zbor „Edinosti“,
političnega društva za Primorsko.

K temu običnemu zboru došlo je v nedeljo, dne 5. t. m. okolu šestdeset članov. Predsednik Ivan Nabergoj pozdravi primernim nagovorom došle člane povdarjajoč, da z nekim ponosom odvarja XVII. redni občni zbor političnega društva našega, kajti malokateremu političnemu društvu je usojeno, da po dolgi vrsti 17 let še krepko stoji in deluje v prosep blaginje ljudstva. Po tem nagovoru predstavi vladnega zastopnika, svetnika viteza Vidica, katerega zbor spoštljivo pozdravi. Na to predstavi še novoizvoljenega drž. poslanca, g. prof. Vekoslava Spinčiča in povabljenega gosta in urednika „Nove Soče“, g. A. Gabrčiča.

Po teh formalnostih pozove društvenega tajnika, g. M. Cotiča, da prečita poročilo svoje o delovanju društva v ravnokar preteklem društvenem letu.

Poročilo to glóve:

Slavni občni zbor!

Pri XVI. običnem zboru našega društva vršiváim se dne 16. aprila 1890. iz-

Ojoj, smodnik pošél je, Loj Téremka sedaj
Pokazal bi podplate; a kaj to haani, kaj?
Položje je opasno: „Ljudjé, pomagajte!“
Grgutec kar mu nese, zdaj Loj zadere se.

„Prokleti me duhovi, hoté raztrgati!“
Pomozite, je sila! . . . Huj, tolpa že hiti! . . .
To ravno da izreče, že v oknih ko ná mig
Zabliane luč pri luči, sto glav zažene krik:

Ha . . . Téremka? . . . Duhovi? . . . Kaj vruga
hoče to?

„Aj, aj! Ne vidiš soséd? — na tihem
de nekdo —
„Dej, pazi! Alj ne vidiš tam sraje in
belih ruh?“

Loj Téremka bez dvojbe preait je vin-
skih muh!“

„O bes te plentaj! Res je!“ — zavpije
vse nato —

„V duhove Loj je streljal, pa srajce,
ruhe so.“
Grozán hohot se dvigne: „Hihi! hehè,
hehè!“

Loj Téremka je vdarjen, v lasé dobil
ga je!“ —
In v svitu tem peklenakem, na čelu vrelí znoj,
Loj z jeko in sramoto, spet trezen, bije boj.
Ugnane pa usode doživel s tem še ni:
Sam Lucifer mu v škodo napinja še moči;

voljeni odbor se je naslednje konstituiral:
Ivan Nabergoj, predsednik; Mate Mandič
in M. V. Živic, podpredsednika; Maks
Cotic, tajnik; Anton Škabar, blagajnik;
I. M. Kljun, Ivan Mankoč, I. Turk, Ant.
Truden in I. M. Vatovec, odbornika; M.
Hrvatín, Ivan Martelanc, Drag. Martelanc,
Štefan Nadlišek, A. Sancin-Drežac in Fr.
Žitko, namestniki.

Dogodki, vršivá se v ravnokar preteklem društvenom letu, bili so velepomembni za politično in javno življenje naše. Odboru našega društva trebalo je šestokrat poseči vmes, da varuje verske, narodne, politične in gmotne koristi slovenskih prebivalcev mesta tržaškega, njega okolice in pokrajine istrake; odbor imel je torej na vse strani vse roke polne posla in vrtil je svojo dolžnost, kolikor so mu le dopuščale preskromne moči društva in pa obstoječe čudne — da ne rabim družega izraza — razmere, koje so posledica visokim krogom še vedno priljubljene taktike, neodgovarjajoče politični kondiciji dežele naše. To je sicer jako žalostno in potrebno, da se konstatuje, ali se samimi rekrimacijami ne pomoremo si nikdar, ampak društva našega — kot tolmača mišljenja slovenskega prebivalstva dežele te — je dolžnost, rassodno pa energično delovati na to, da se v odločilnih krogih glede pri nas fakično obstoječih odnošajev pretresno jim obzorje nekoliko razširi in da se kroge te prišli, da do čéla odpró svoje oči in da gledajo razmere take, kakoršne v resnici so. Ta prevažin moment imel je ravnokar odstopajoči odbor vedno pred očmi, in trudil se je pošteno, da bi zrušil stare tradicije in staro taktiko. Po njega inicijativi sestavila se je spomenica, v kateri smo vestno načrtali fakični položaj, jasno označili tožbe in želje tržaških Slovencev in draistično naslikali gorostaane krivice, ki se nam gode v vsakem pogledu. Spomenico to izročila se je g. namestniku 16.

Ni ljuba tam pri vratih? . . . Da! Zdramil
jo je šum,

Pristopi, ruho dvigne (se meša Loju um.)
In vsklikne, ha . . . (najrajši bi Loje zdaj
bil gluha),
In vsklikne zaničljivo: „Čestitá m,
strelec ruh! . . .“

Psa mesto jazbeca.

(Resnična lovska dogodba. Zap. Molodój ohotnik.)
(Konec.)

„O tristo zelenih, to mi je pa sam peklenáček napravil!“ vpíje sedaj strez-njeni Pekovec. „Pre mej muš“, kaj tacega pa še ne! Petnajst let sem že za lovca, psa pa še nisem ustrelil!“ Javkal je tam nad svojim ustreljenim psom, prišla mu je pomagat še Flora in ne prav mičen dvospnev razlegal se je po nočni tišini.

Toda kaj z ustreljenim psom? Tukaj pustiti ga kot pošten lovec ne sme, javno seboj nositi ga tudi ne kaže, kajti fantje vasujejo; dobili bi ga. Vtakne ga toraj pod pokrov lovske torbe in hajdi po najbolj zapuščenih poljskih potih domov. Blizu Čošnjovka je že; kar ga obstopijo domači fantje, ki so ga oddaleč videli, in se poskrili, hoteč ustrašiti ga.

„Kaj pa imaš, Pekovec? Pokaži no!“

nov. pr. l. po posebni deputaciji, sestavljeni po zastopnikih vse okolice. Obžalovaje pa moram priznati, da se nam blage namere po veliki večini niso posrežile. Na čemur pa nismo krivi mi, ampak poznani, stari in krivi nazori in predsodki.

Dovolite mi, slavna gospôda, da se na kratko dotaknem važnejših dogodkov preteklega društvenega leta. Ti bi bili:

1. Znano vam je vsem, da se mestu našemu in njega okolici bližajo jako resni časi, ko se mu odvzame star privilegij in se mu premeni dosedanja podlaga trgovskih in gospodarskih njega odnošajev: skoro skoro odvzame se nam prosta luka. Z odpravo proste luke uvede se tudi nova užitninska linija, koja se potegne okolo mesta našega. Zadeva ta posega prav globoko v interese siromašne te okolice in je naš državni poslanec, g. Iv. Nabergoj, videč, da bi izvršenje vladinih namer ob tem vprašanju močno škodovalo prebivalcem tržaške okolice, pobrinil kot privatna osoba in kot državni poslanec na Dunaju, da odvrne pretečo nevarnost, ali pa vsaj toliko reši, kolikor se sploh rešiti da. Njegova beseda je res toliko zalegla, da se je stvar zasukala na bolje, in smo upali, da rešitev tega vprašanja — četudi ne bude nam povsem ugodna — nam vsaj ne bude skrajno neugodna. Pozneje se je stvar po krivdi poznanih naših tržaških prijateljev zasukala zopet na slabše in je vlada zopet posegla po svojih prvotnih, nam skrajno neugodnih namerah. Odstopajoči odbor bavil se je neprestano in intenzivno z zadevo to: odposlal je deputacijo k g. namestniku in sklical javen shod v hôtelu „Europa.“ G. namestnik nam je sicer obljubil, da se hoče zanimati za stvar, ali jasnega odgovora nismo dobili, kakor je že navada ob takih prilikah. Javnega shoda v hôtelu „Europa“ udeležilo se je mnogo okoličanov. Pri tem shodu izrekla se je zahvala g. Ivanu Nabergoju na njega trudu in se je sklenilo, da se v tej zadevi odpošlje posebna peticija na drž. zbor in se posebna deputacija pokloni Nj. Veličanstvu, premilostljivemu cesarju. Peticijo je podpisalo nad 1500 okoličanov in se je odposlalo v mesecu decembru državnemu zboru. Deputacija pa odide v kratkem, kajti Nj. Veličanstvo je uprav pred par dnevi dovolilo avdijenco. Nadejamo se, da Njeg. Veličanstva poznano pravicoljubje in državnega zbora razsodnost odkloneta pretečo nam nevarnost.

2. Po inicijativi odstopajočega odbora sezval se je shod obrtnikov in trgovcev, da se posvetujejo radi naprave slovenskih napisov. Da-si vspeh ni bil tako ugoden, kakor smo se nadejali, vendar povsem brezvspešen naš trud ni bil in je začetek

„E, kaj bi tako radovedni bili, nad jazbeca sem šel, pa sem zajca ustrelil!“
„Zajca z repom!“ zavpije za njim fant, ki se je bil splazil za Pekovca in videl pasji rep, ki je silil ven iz torbe.

Splošen smeh sledil je tem besedam.
„Ne bodite mi sitni „pre mej muš“, pravi osramočen Pekovec, predere vrsto fantov, tam, kjer je bila najredkeje, ter jo ulije naravnost po polji domov.

„Psa je ustrelil“ smejali so se fantje. Drugi dan vedela je to cela vas, teden na to cela fara, kajti Kastor je bil znan pri loveih kot dober brakir. Pekovec pritekkel je ves poten domov, zagnal puško in torbo v kot, pograbil psa in lopato in zagrebel svojega brakirja pod staro tepko na vrtu.

Cel teden ni si upal ubogi Pekovec doli k Kurentu; še le, ko ga je premagalo poželjenje po oni kislici, ki jo evfemiistično imenujejo vino, šel je tja, kjer mu ga je plačal Andrejček vse eno liter, če tudi ni jazbeca ustrelil. Pri kisli Kurentovej kaplici so se norčevali iz Pekovca; no on se ni menil za te norčije. Še dan-današnji, kadar je veliki lov in so vsi loveci skupaj, kličejo Pekovcu, ki vedno zadnji prihaja:

„Ti, Pekovec, le glej, da zopet kacega psa ne ustreliš!“

v tej zadevi tudi storjen. Novemu odboru bude dolžnost, tudi v tem pogledu delo nadaljevati.

3. Posebno važen dogodek v tem društvenem letu bilo je ljudsko številjenje. Dobro vedoč, da bodo nasprotniki naši tudi to zadevo upotrebili za svoje, nam neprijazne namene in da se pri tem ne bodo vstrašili tudi najpodlejšega sredstva, odposlal je odbor tudi ob tej zadevi deputacijo do g. namestnika. G. namestnik nam je obljubil, da hoče — kolikor je od njega odvisno — strogo gledati na to, da se vrši postava, da pa njega ingerenca ne sega posebno na široko, ker je mestni magistrat avtonomna oblast. Izdali smo ob tej priliki posebno brošurico in smo ljudstvo poučevali pri javnem shodu, kojega smo že gori omenjali. Jako značilno za mišljenje in pravico- in svobodo-ljubje naših nasprotnikov je to, da se je radi te brošurice v javni seji nad nami razkoračil znani tržaški zastopnik in da so nas potem celo ovadili državnemu pravdnistvu. Toda pogoreli so popolnoma s svojim avtokratiškim nastojanjem. Kako se je štetje vršilo in kaj se je vse godilo, vam je znano.

4. Dne 25. in 30. avgusta pr. l. imeli smo dopolnilne volitve v deželni zbor istrski. Dogodki v tem dež. zboru so senzacionalni: kar se tam dogaja, kar je tam možno, ne dogaja se v nijednem parlamentu pod solncem. Nasprotniki naši nočejo umeti, da je deželni zastop po ljudstvu izvoljena zbornica, ampak smatrajo ga za svojo doméno. Zato pa mečejo preko vrat vsacega, koji jim ne ugaja, ne glede na to, da je bil po ljudstvu izvoljen na povsem korekten in postaven način, ali pa celo jednoglasno. In tako so izključili dr. A. Stangerja, ki je bil izvoljen s večino in Mate Mandića, ki je bil izvoljen jednoglasno. Ker pa je bil gosp. Slavoj Jenko istimi glasovi izvoljen, kakor prof. Mate Mandić, vrigel jim je še ta gospod mandat pod noge, kar je bilo povsem korektno, kajti, ako je volitev jednega neveljavna, mora biti neveljavna izvolitev tudi drugoga, ki je bil zajedno in od istih volilcev izvoljen. To je bilo torej grdo nasilstvo! Toda volilci sami dali so točen in jasen odgovor na to nasilstvo: volili so zopet jednoglasno gosp. prof. Mate Mandića in gosp. Slavoj Jenka in s veliko večino g. dr. Stangerja, koje tri gospode je pripravilo naše društvo.

5. Tudi za občinske volitve v Roču in Pomjanu smo se brigali. V Roču smo letos prvokrat zmagali, v Pomjanu pa, žal, propali, ali, kakor stvari zdaj stoje, gotovo zadnjikrat.

6. Prevažen dogodek v tem letu bile so nenadno razpisane državnozbornske volitve. Ko smo doznali o prevažnem tem dogodku, poprijeli smo se dela z vso energijo, da priborimo Slovanom tržaškimi in istrskimi vsaj približno primeren zastop. Po tehtnem premišljevanju in vestnem poizvedevanju postavili smo za kandidate: za vstočno Istro g. prof. Vek. Spinčića, za zapadno pa g. dra. Matka Laginja in za III. volilno skupino tržaško g. Ivana Nabergoja. Za mestno skupino istrsko nismo postavili svojega kandidata.

Za vstočno Istro postavili smo kandidatom g. prof. Spinčića, ker se je dosedanja mnogoletni in izborni zastopnik, gosp. dr. Dinko Vitezić radi bolehnosti na tej časti odpovedal. Dolžnost naša je, da se g. dru. Dinko Viteziću ob tej priliki najprirodneje zahvalimo na mnogoletnem trudu za moralne in materialne koristi slovenskega prebivalstva Istre in da mu izrečemo zahvalo na oni jekleni odločnosti, kakoršno, žal, pogrešamo pri marsikateremu drugemu narodnemu zastopniku. Gospod doktor bôdi uverjen, da mu je zahvala naroda zagotovljena! Bog mu podeli potrebno zdravje!

Izid državnozbornskih volitev bil je za nas velečasten in sme politično društvo ponosno biti, kajti zmagali smo na vsej črti. G. prof. Spinčić bil je izvoljen z vsemi proti jednemu glasu, g. Ivan Nabergoj s ogromno večino in za doktorja Laginja

imeli smo po izvolitvi volilnih mož večino 9 glasov. Ali pri tej volitvi zgodilo se je, kar se more zgoditi le tam, kjer gospodari moralno do tal pokvarjena stranka, ne poznajoča resnice in pravice. Nasprotaj komisiji v Vodnjanu in Poreču sti uničili — videči, da imamo mi večino — 13 naših postavno izvoljenih volilnih mož, kojim so tudi c. kr. oblastva izročila potrebne legitimacije. Po tem nesramnem činu — kateremu menda ne najdemo para v analih volilnih bojov v državi naši — dosegli so, da je ostal naš kandidat, dr. M. Laginja za dva glasa v manjšini. Ali volilci so že storili potrebne korake, da vsa državna zbornica izve o grdem tem nasilstvu in uverjeni smo, da državni zbor prav v kratkim strogo obsodi take nepostavnosti s tem, da uniči izvolitev nasprotnega kandidata ter pokliče v zbornico postavno izvoljenega g. dr. Matko Laginja.

Dogodki ob državnozbornskih volitvah pričajo nam, da se je ljudstvo jelo živo zavedati svojih pravic in da je tudi pri volji, odločno zahtevati dejanskega izvršenja teh pravic. Zavedanje to je največi moraln. dôbček, kojega moremo danes zabeležiti.

7. Solčno leto 1890 završili smo z jako veselimi dogodki; prezasluzni naš predsednik in vrli voditelj tržaških Slovencev prasnopal je 31. decembra p. l. petindvajsetletnico svojega javnega delovanja. Ob tej priliki poklonila se mu je deputacija našega društva in društveno glasilo proslavilo je znameniti ta dan s posebnim člankom. In ne le mi Slovenci, vsi pošteni krogi radovali so se tega dne: najprirodneje častitke prihajale so od vseh strani našemu prvoboritelju. Delovanje g. Ivana Nabergoja je nam vsem odprta knjiga. In kako da sodijo o njem na najvišjem mestu, priča tem povodom podeljeno mu odlikovanje: vitežtvo Fran Josipovega reda. Odlikovanje to bodi Vam, prečastiti g. predsednik in zastopnik naš, v zadoščenje za vse ono, kar ste morali pretrpeti od strani naših političnih nasprotnikov v dolgi dobi 25 let in bodi Vam v dokaz, da le v odkriti borbi za koristi ljudstva svojega in domovine svoje si stečemo časti in slave: kajti le tako borbe zmaga je zmaga resnice in pravice.

Izrekajoč željo, da nam milostni Bog ohrani našega Ivana Nabergoja še dolgo vrsto let krepkega in zdravega, sklenem današnje poročilo.

(Dalje prih.)

Politični pregled.

Notranje dežele.

Jutri se snide novoizvoljeni državni zbor. Čudna je res sestava tega zbora, ko niti danes ob predvečerju njega otvorjenja nič gotovega ne vemo, kako da se razvrsti jo posamične stranke. Vprvi vrsti nas zanima svede vprašanje, kako jo ukrenejo naši slovenski poslanci. Vprašanje to provzročilo je dokaj intenzivno gibanje v naših političnih krogih, o čemur nam priča živahna razprava pri obnem zboru političnega društva „Edinost“. Iz debate, vršivše se ob tej priložnosti, je razvidno, da oni naši politiki, koji po svojem prepričanju stoje na odločnejši strani, ne goje posebnih nad do Hohentortovega kluba — in uprav ta klub izbral si je grof Taaffe, da ga reši iz soveske — in da bi najraje videli, da se osnuje občeslovenski klub s Poljaki vred; ako to ni mogoče, pa slovenski klub brez Poljakov; in ako bi tudi to ne šlo, pa vsaj hrvatsko-slovenski, odnosno klub Jugoslovanov. To bi bile želje odločnejših naših mož, toda poznajoči razmere in osebe bojimo se — ne, uverjeni smo — da se, žal, nijedna teh želja ne izpolni. Osiguranje življenja ministerstvu Taaffejevemu — to je tisti fantom, za katerim hitajo večina naših poslancev kar za stavo. To je gola istina in istino to nam je v

poštev jemati. Če pa je že tako, pridružimo se tudi mi menenju: ako če želi ni drugače, vstopijo naj s Hohentortovim klubom v organično zvezo, toda le kot samostojna in avtonomna skupina, kajti le tako bodo mogli primernim naglasom staviti svoje zahteve. Ako se je celo češkim fevdalcem — kojim vender ne gre tako za kožo, nego nam — zdelo potrebno staviti take pogoje, je potreba taka nam Slovincem stokrat večja. Gospode poslance prosimo, da slušajo tudi glasove, izrazujoče javno menenje. Vsaj jim radi verjamemo, da jim je uvaževati splošni položaj in okolnosti, kakoršne obstoje, ali tudi glas javnega menjenja ni smeti povsem zametati. Včasih tudi kak volilec kako pametno pove! Iste besede, koje smo zaklicali ljubljanskim krogom, zakličemo tudi državnozbornskim poslancem našim: Glejte, kaj delate!

Da-si se Mladočehov vse ogiblje, kar-koli si noče na glavo nakopati odij — kako bi hitro rekli?! — „nestrpnosti“ in „konfuznosti“, se nam zdi vprašanje, kako je zasuče ta skupina, preimeno. Pavšalnemu obsojanju Mladočehov pa mi ne moremo nikakor pritrđiti. Kdor po izjavah tega ali onega časnika — ki je vrhu tega še privatna last — in po izjavah tega ali onega prevročekrvnega politika oboja stranko v nje skupnosti, ta dela krivico. Krivica pa je tem večja, ako dotična stranka niti še ni stopila na pozorišče, da torej niti ne vemo, kakove so jej želje in kakova jej bude taktika. Slovenske poslance bi torej prosili, da ne obojajo prehitro, ampak da stopijo v dogovore s Mladočehi in da dosežejo — če je le mogoče — sporazumljenje. S tem bi neizmerno koristili stvari naši, kajti to bi bil prvi korak do zravega in naravnega razvrščenja strank v državnem zboru našem.

Ob tej priliki hočemo se dotakniti pogovora češkega realista in sedanjega člana mladočeške stranke, prof. dra. Kaizla s nekimi češkimi časnikarjem ker je vsakako zanimivo, kako ta mladočeški odličnjak sodi sedanje položnje.

Prof. Kaizl meni, da položnje za narod češki ni tako neugodno, nego se v obče meni. Dobro znamenje je to, da se je levica pokazala tako slabotna in neznačajna. Čehi stopijo vsakako v opozicijo, mera in tendencija opozicije te pa je odvisna od tega, kako bodeti postopali vlada in večina. O Poljakih meni prof. Kaizl, da se jih mnogokrat krivično sodi, ako se trdi, da bi se vezali tudi s hudičem. Poljaki so bistroumi politiki in so takoj spoznali notranjo slabost levičarjev. Na vprašanje, ali ni mogoče, da bi se Mladočehi vezali s zgodovinskim plemetvom, odgovoril je Kaizl odločno: „Za sedaj ne!“ Po menenju tega mladočeškega politika spravno predloge ne pridejo več pred deželni zbor, kajti, ako Staročehi položje svoje mandate — kar se skoro gotovo zgodi — in stopijo na njega mesto Mladočehi, odpade jeden glavnih činiteljev, brez katerega ne moreta vlada in nemška stranka spravo sklepati. Mladočehi pa ne bi nikakor glasovali za tako spravo. Velezanimivo je, kar je odgovoril prof. Kaizl na vprašanje: Ali ni mogoče, da vlada in bodoča večina izključita vsa narodna, verska in ustavna vprašanja? — Rekel je: To je nemogoče. Kajti ni ga skoro predmeta o katerem bude obravnavati državnemu zboru, da ne bi bil v zvezi s narodnim in ustavnim vprašanjem. Ako bi hoteli izključiti taka vprašanja, zavirali bi razvoj države; takemu početju pa se bude izogibala vsaka vlada in vsaka večina. Prof. Kaizl se nikakor ne boji, da bi nastopila doba persekucij za narod češki; vlada se bude k večem trudila, da ohrani status quo. Toda tudi to se jej izvestno ne posređi in slednjič se stvar zasuče Čehom na dobro.

Njegovo Veličanstvo imenovalo je 18 novih članov v gospodsko

zbornico. Mej temi pripadajo: vseučilišni profesor Hartel, sekcijski načelnik Inama Sternegg, veleindustrijalec Lanna, veletržec Miller, vseučilišni prof. Siegel in odvetnik Stöger (6) ustavoverni stranki; grof Bađeni, predsednik senata Rakwicz in vseučilišni prof. Zoll (3) Poljakom; grof Henrik Brandis in baron Gudenus (2) katoliškimi konservativcem; predsednik Hlavka in prelat Korčian (2) Čehom; predsednik senata Haslmayr-Grassegg, F. Z. M. baron Döpfner, vseučilišni profesor, dvorni svetnik Jagić, dvorni svetnik Sochor in deželni glavar grof Vetter (5) srednji stranki.

DOPISI.

Iz Trsta, meseca aprila 1891. [Izv. dop.] (Kaj želi narod?) Ob vsakih glavnih praznikih ima naše ljudstvo kaj svojega; cerkveni prazniki so zajedno nekaki narodni prazniki. Narod hoče slaviti Stvarnika po svoje, z svojimi običaji, pododovanimi iz časov naših blagovestnikov sv. Cirila in Metoda.

To, kar sem rekel, velja o celom našem narodu; osebno pa glede naših tržaških okolice. Še nam doniti po ušesih besedi „Христосъ Воскресъ!“ ta navadni Velikonočni slovanski pozdrav in vsled tega mi je govoriti o minolih Velikonočnih praznikih. Velikonočne molitve, hvalnice, psalmi itd., katero se začnajo na veliko sredo ter trajajo do velike sobote, vršé se po naših slovenskih deželah ponajveč in skoraj edino v latinskem jeziku.

Enako je menda (vsaj, kolikor je meni znano) povsod v tržaški okolici — izzimi Barkovlje. V tem selu so se vršile od nekdanj osnađene velikonočne molitve v domačem slovenskem jeziku. Pred nekaj leti se je začelo pa i tam moliti v latinskem jeziku, kakor drugod. To je trajalo dve, ali tri leta, in dokler se je v cerkvi molilo, videl si le primerno malo navzočih ljudi, kajti poslušati in ne razumeti pač ni vspodbujevalno.

Vsled tega je bilo domače ljudstvo silno nezadovoljno; več selekih prvakov je šlo se pritožiti k tedanjemu prevz. g. škofu ter odločno so zahtevali krađene jim pravice. Imenovani prvaki so zahtevali to v imenu skupnega domačega ljudstva in prevz. g. škof. se je udal tej želji naroda.

Od tedaj imajo Barkovljani na veliki teden zopet vse dotične in osnađene molitve v rodnem slovenskem jeziku.

Kar je mogoče v Barkovljah, to bi moralo biti mogoče povsod po okolici, in povsod po Slovenskem! Domače ljudstvo, narod naš bi bil s tem gotovo zelo zadovoljen; vsaj odkar so se v Barkovljah zopet pričele dotične slovenske molitve, je cerkev skoraj vedno polna in narod udano in verno poslušal molitve, katere razumi! —

Č. g. A. Marušič, učitelj verstva na c. kr. gimnaziji v Gorici izdal je l. 1874. (s namenom, da bi naše, v cerkvi čitajoče ljudstvo razumelo, kaj gg. duhovniki molijo. Op. dop.) knjigo: „Sveti veliki teden in Velikonoči itd.“ in v predgovoru tej knjigi pravi: „Hvala Bogu! Ispolnjena je ena mojih srčnih želj. Odkar sem začel spoznavati pomen in lepoto obredov Velikega tedna, nisem se mogel iznebiti želje, da bi se tudi — vsaj bolj omikani — slovenski ljudje mogli udeleževati jih, kakor se jih udeležujejo n. pr. naši tukajšnji laški sosede, katerih je vse polno pri vseh raznih opravilih Velikega tedna.“

Dotična izdaja č. gosp. A. Marušič-a je sicer latinsko-slovenska, t. j.: kar je pisano na prvi polovici vsake strani v latinščini, tolmačeno je na drugi v slovenščini. — Spominjam se pa prav gotovo, da ko sem bil še otrok, videl sem knjigo (katero se je rabilo v velikem tednu) tiskano v „metelčiči“ le v slovenskem jeziku! Kolikor mi je znano, poslušujejo se Barkovljani deloma označene knjige gosp. A.

Marušiča; po njej bi lahko segali tudi drugi vaški veljaki in sicer taki, kateri bi priborili v cerkvi svojem rodnemu jeziku toliko veljave, kolikor je ima v Barkovljah! Na delo toraj! Kar je mogoče v Barkovljah, je lahko mogoče tudi drugod po okolici in sploh po Slovenskem. Če tudi so Barkovlje v tem obziru „prior tempore“ nič ne dé; do prve prihodnje Velikonoči je še mnogo časa, in do tedaj se da tudi drugod mnogo spremeniti. Narod želi moliti Boga v svojem jeziku in ravno tako se mu dopada poslušati svoje gg. duhovnike moliti v svojem jeziku. Z vseobčo vpeljavo molitev v slovenskem jeziku o priliki Velikega tedna, koristilo bi se neizmerno cerkvi in narodu! „Pomozi nam o predobri bože“, da Te bodo zamogli hvaliti naši svečeniki vsaj v velikem tednu v rodnem našem jeziku. „X“.

Različne vesti.

Pri občnem zboru društva „Edinost“ vsprejela se je jednoglasno nastopna resolucija:

Gledé razvrščenja strank v novi državni zbornici pričakuje politično društvo „Edinost“ od gg. poslancev Ivana viteza Nabergoja in profesora Vekoslavava Spinđiča, da se potezata za to, da se snuje slovensko-hrvatski klub — ako ni mogoče osnovati slovenskega kluba —, koji bi se stavljaj v dogovor s Hohenwartovim, ali kojim drugim klubom, koji bi zmiraj in odločno podpiral slovenske poslance vsaj v toliki meri, kolikor zahtevajo odloki ljubljanskega shoda.

Iz narodnih in verskih ozirov izreka politično društvo „Edinost“ iskreno željo, da imenovana poslanca ne vstopita v kateri-si-bodi klub, kateri bi se v dosego stalne ali začasne večine vezal s klubom prejšnje levice.

Sploh pričakujemo od imenovanih dveh poslancev, da dosledno in složno z drugimi enakomislečimi slovanskimi poslanci delujeta v izvršenje narodne avtonomije in popolne jezikovne enakopravnosti v šoli in v vsem javnem življenju.

Umrla je gospa Teresija udova Camuffo, tačda znanega tržaškega veletržca, g. Mihaela Trudna, v 79 letu svoje dobe. Rodoljubni rodbini izrekamo najpriščiše svoje sožalje.

G. Ivan Šabec podaril je „Podpornemu društvu za slovenske visokošolce na Dunaju“ svoto 50 gld. ter potemtakem postal ustanovnik tega društva. Posebno zadovoljnostjo bilježimo ta čin znanega tržaškega rodoljuba!

Poroča. Včeraj se je poročila gospodičina Fani Nabergojeva z gosp. Alojzijem Dolencem na Proseku. Novoporočencema izrekamo najpriščišče čestitke.

Sram jih bilo! Nedavno ožigoesali smo drznost neke godbe, ker je pri velikonočni procesiji začela svirati koračnico, sestavljeno po motivih znane umazane tržaške „narodne pesmi“ in s tem svojim početjem ob tako slovesni priliki provzročila nezasišlan škandal. Menili smo, da drzno to početje obojajo vsi trezno misleči ljudje. Gospodje pri „Mattinu“ so pa menda druzega menjenja, kajti rečena „narodna pesem“ jim gre menda v posebno slast, sicer ne bi bili ta pesniški prizvod pred par dnevi ovekovečili s tem, da so ga pribečili v nemškem prevodu. Dvomimo pa, da bi bili s tem ustregli onemu delu tukajšnjega nemškega elementa, kojemu je le količkaj do tega, kar mi navadni ljudje nazivljamo „dostojno“. Prav radi bi naveli par kitic te pesmi, da označimo naše „kulturträgerje“; ker pa bi rahločutno čitateljico — da je ne razžalimo — morali naprositi, da položi list iz rok, rajše opustimo to.

Tržaški mestni svet imel je v ponedeljek ob 7. uri zvečer svojo javno sejo. Po predlogu municipalne delegacije skle-

nulo se je jednoglasno, da se mestni zbor pridruži spomenici, koje je trgovska in obrtniška zbornica odposlala ministerstvu za trgovino glede naredeb, koje naj bi se izvršile Lloydu na dobro.

Ob prošnji dotičnega odbora za napravo zdravniškega hotela v Barkovljah vnela se je živahna debata. Municipalna delegacija predlaga namreč, da mestni zastop prevzame neko število delnic. Z ezitrom na to, da nam bilanca mestne uprave za leto 1890 kaže znaten deficit, predlaga svetnik Rascovich, da se o tej zadevi obravnava še le potem, ko se reši predloga o mestni bilanci. Ker so pa predlog ta odklonili, predlaga rečeni svetnik, da se prko tega predmeta preide na dnevni red. On je proti temu, da se mesto finacijelno udeleži namerovanega podjetja in sicer zato, ker je dokazivanje finančnega odseka za udeležitev nedostavno in nima nikake realne podlage. Govornik meni, da se koristi, koje bi moglo mesto pričakovati od tega podjetja, jako dvomljive, dočim bi si občina naložila posredna in neposredna bremena. Svetnik Rascovich trdi, da je vse poročilo jako nestalno in prepušča le plenumu, da ukrene, kakor se mu zdi. Že okolnost ta sama na sebi mora vzbujaati resne pomisleke proti udeležitvi občine pri tem podjetju.

Svetnik dr. Consolo zagovarja finančni odsek, češ, da je bila temu odseku jedina naloga, na podlagi predloženih podatkov izreči menenje svoje gledé finacijelne strani zadeve te. Tudi govornik meni, da čas ni ugoden, da bi se mesto vdeležilo tega podjetja: finacijelne sile občine treba je uporabljati za druge koristnejše stvari in zato naj bi se dotične osebe, ki so to stvar sprožile, postavile na čelo kakemu drugemu podjetju, koje bi bolje ugajale koristim mesta. Govornik je menjenja, da se odkloni prošnja ta.

Opiraje se na skušnje jednakih družnih podjetij dvomi svetnik Mazorana, da bi Barkovljansko podjetje vspevalo. Ako „Hotel de la Ville“ v Trstu donasa le 3 1/2% dobička, morali bi v Barkovljah biti zadovoljni, ako bi se pokrivali stroški. Priporočila prihajajo le od interesovane strani, toda to ni pametno, da gostilničarja vprašamo, je-li vino dobro. Zgoditi bi se moglo, da bi nekega dne ne imeli ni hotela ni kapitala.

Rascovichov predlog vsprejme se z 22 od 43 glasov.

Za popravo delalnic zanemarjeni mladini dovoli se svota 7000 gld. Svetnik Angeli priporoča, da se popravi na mestnih poslopijih pravčasno izvrše, da se tem načinom izogne nepotrebnim stroškom.

O predlogu šolskega odseka, da se pri sv. Mariji Magdaleni zgornji (na istrski državni cesti) osnuje četverorazrednica z italijanskim učnim jezikom, vname se živa debata. Proti predlogu govori svetnik R. Luzzato, kojemu se pridruži svetnik dr. Sanojin. Poslednji taji, da bi bila šola ta potrebna. Potrebna pa bi bila jednorazrednica pri sv. Mariji Magdaleni spodnji, da ne bi morali mali otroci zahajati v relativno jako oddaljene šole.

Svetnik dr. d'Angeli zagovarja predlog, češ, da bi bilo s tem ustrezno prebivalcem sv. Marije Magdalene spodnje in zgornje. Tudi svetnik dr. Spadoni je tega menjenja. Slednjič se sprejme predlog dra. Morpurga, da se poročilo razdeli v tisku in se zadeva ta postavi na dnevni red prihodnje seje.

Ustopnice k koncertu „Slov. pevakega društva“ dobivajo se tudi pri g. Andreju Kalanu, (Via Caserma) in v „Tržaškem poop. in bralnem društvu“.

Veselica pevakega društva „Zarja“ iz Rojana vršila se je nepričakovano sijajno. Obširna dvorana hotela „Europa“ bila je natlačeno polna različnega občinstva. Prišlo je namreč mnogo gostov iz okolice, osebno Rojan je bil dobro zastopan, a videli smo tudi nenavadno dosti mestne inteligence, gospodov in gospic, čeprav je mnogo manj-

kalo znanih slovenskih mestnih obrazov. Ves program vršil se je natančno tako, da moramo iz srca čestitati vrlemu pevskemu zboru, ki, čeprav ne velik na številu, sestoji iz zgolj izbranih krepkih glasov. „Koračnica“, nova skladba za glasovir, je občinstvu ugajala ter se je morala ponoviti. Pravo navdušenje je pa nadvladalo, kader so nastopili tamburaši. Po dovršeni točki „Tam gdje stoji“ morali so na burno zahtevanje zopet prijeti za svoje instrumente in udarili so naš „Naprej“. Divno pesen „Sokolsko“ moral je zbor tudi ponoviti. Samospjev najnovejše Curkovičeve „Ne poznam te bajno ime“, kojega je jako precizno in z jako lepim glasom proizvajal znani baritonist g. Ferluga je občinstvu vidno ugajal ter bil burno odobran. Enako tudi Mašekov četverospjev „Pri zibeli“, na kar so tamburaši udarili g. Borovščaka novo skladbo „Razivija“. Pravi biser vse veselice bil je pa vendar po splošnem menenju Merlattijev mešani zbor „Ave Marija“, ki se je tako melodično-ubrano peval, da nam je po ušesih donelo liki jek znanih cerkvenih pesnih, izvrševanih po Slavjanskega nedosegljivih pevcih. Tako lepo in ubrano petje moralo bi se gojiti sploh po naših hišah božjih. Občinstvo se je temu zboru divilo ter ga burno odobravalo. Si. zboru priporočamo, da bi dalje gojil umetno slovensko cerkveno petje. Pravo navdušenje se je zopet pokazalo, ko so tamburaši po Eisenhutovi „Mazurki“ na občno zahtevanje udarili krasno rusko pesen „Sarafan“ in na to „Domovini“. Tamburaši morajo se pač veseliti nad splošnim odobravanjem in navdušenjem zanje. Videl sem okoličana, ki še nislisal tamburaškega zboru, in ginjen mi je rekel da se mu zdi, kakor bi bil v nebesih. Kocijanšičeva krasna skladba „Oblačku“ pevala se je z enako natančnostjo, kakor druge pesni in se je morala ponavljati. O tej priliki moramo javno pohvaliti društvenega tenorista, g. Katalana, ki se z veliko poštvovalnostjo in trudom briga za društvo ter sam vodi petje. Konec veselici bila je igra „Damoklejev meč“, za to priliko uprav primerna. Uloge so ni o res mogle nahati v boljših rokah, kajti kd je opazoval nagajivega Gregca, kako se je rogal soprogi Florijanovi in mojstru samemu, moral se je nohoté smejati. Stari mojster knjigovez Florijan, jezeč se nad svojo neumnostjo vzbudil je občni smeh, istotako ženka njegova Lucija (g. Mikelič) in hči (gospica Fabjani). Slednjič je prišel tudi šolmaster Peresnik (g. Bremic), ki se ima zahvaliti samo imenu „Damoklej“, da je dobil lepo mojstrovo hčerko za ženo. Burka vzbudila je veliko neprisiljenega smeha in radosti, ker igrala se je v istini dobro. Slavno občinstvo je imelo ta večer sploh lep umetniški užitek, kakoršnih želimo, da nam več priredi vrlo pevsko društvo „Zarja“.

Pevsko društvo „Adrija“ v Barkovljah ima v nedeljo dne 12. aprila t. l. ob 4. uri popoldne v prostorih gostilne „Alla bella Barcola“ svoj III. redni občni zbor z nastopnim dnevnim redom: 1. Nagovor predsednika. 2. Poročilo tajnika. 3. Poročilo blagajnika. 4. Poročilo arhivarja. 5. Posamezni predlogi. 6. Volitev novega odbora. 7. Vpisovanje novih udov.

Pevsko društvo „Vesella“ priredi dne 19. t. m. veselico s petjem, igro, deklamacijo in plesom. Prihodnjič priobčimo natančni vsposed.

Pevsko društvo „Vesella“ izreka priprirčno zahvalo g. Ivanu Nabergoju na podarjeni svoti 15 gld.

ODBOR.

Za družbo sv. Cirila in Metoda v Trstu darovali so egoisti pri odhodu pomorskega prijatelja 3 gld. 30 kr. — Dne 5. aprila pri balincanju pri sv. Ivanu 50 kr.

Vabilo na LXXXVIII. odborovo skupščino „Maticе Slovenske“ v sredo dne 15. aprila 1891. leta ob 5. uri popoldne v društveni hiši na Kongreanem Trgu št. 7. Dnevni red: 1. Potrjenje zapisnika o LXXXVII. odborovi seji. 2. Naznanila

predsedništva. 3. Poročilo književnega odseka. 4. Razgovor o „Besedi“ in nasvetovanem literarnem časopisu. 5. Poročilo gospodarskega odseka. 6. Poročilo tajnikovo. 7. Posameznosti.

Zdravniško društvo priredi dne 8. t. m. ob 7 1/2 uri zvečer poljudno predavanje. Predaval bode inženir dr. Righetti o „higijeni v hiši“. Dne 15. t. m. pa je zadnje predavanje gosp. dr. E. Morpurgo o „higijeni ušesa“. Obe predavanji sti v veliki borzni dvorani.

Rudeči križ. Patrijotično gospejsko pomožno društvo za Trst in Istro ima v soboto dne 11. t. m. v mali borzni dvorani svoj občni zbor. Gospe so naprosene mnogoštevilno se udeležiti tega zbor. Na dnevnem redu je: Poročilo o delovanju v letu 1890, poročilo o stanju premoženja, sprememba pravil in izvolitev vodstva, svetovalcev in pregledovalcev računov.

Pri dopolnilni državnozborni volitvi v Ljubljani voljen je bil g. Jos. Kušar z 394 od 395 oddanih glasov.

Mestne volitve na Dunaju. Pri ožjih volitvah za III. razred izvoljeni so bili sami protisemitje.

„L'Unione“. Pod tem naslovom pošel je v Gorici po enkrat na teden izhajati nov patrijotičen list. Program lista je pospešavati složno delovanje Slovencev, Italijanov in Nemcev v okrepljenje in širjenje avstrijskega čustvovanja. Program ta je tudi naš ideal, toda pripomniti nam je takoj, da si mi „složno delovanje“ mislimo tako, da se mej temi tremi narodnostimi enakomerno razdele dolžnosti in pravice. Ako se uverimo, da je listu res do tega, da se složno delovanje uredi tako, kakor si je mislimo mi, podpirali ga bomo drage volje in po vsi svoje moči. List stane 3 gl. 60 kr. za vse leto in je naročnino pošiljati v knjigarno g. Pallich, Piazza Grande 6, v Gorici.

Za VI. župno cerkev nabralo se je po zadnjem izkazu gl. 24.341.89 Nadaljne prispevke vprejemljejo odbor, škofijska pisarna in vsi župniki cele škofije.

„Slovenca“ odgovorimo, ako nam bode prostor dopuščal, v prihodnji številki.

Tržaško pokopališče se sedaj razširi ter naredi še jedno enacega reda, kakoršnega je sedanje; mestna delegacija je namreč dne 16. t. m. naložila stavbinkemu odseku, da napravi dotični načrt.

Vodovodno vprašanje muči že dolgo mestne in deželne poslance v Trstu. Neštevilokrat je bila so že posvetovanja v ta namen; inženirji, dohtarji in beriči potratili so na račun prihodnjega vodovoda že lepo svoto 17000 gl., vendar je pa stvar še v začetku in vode v Trst le ne bode, čeprav pride na čelo mestnemu zboru še stotina krivonoscev. Ljudstvu ta stvar že preseda, in po pravici, kajti troši se občinski denar brez namena in brez upanja v brezplodne študije in poskušnje, mesto pa živo potrebuje najvažnejše pijače — vode in zadovoljno mora biti s kromnimi curki nabrežinskega vodotoka. Odprava proste luke je že pred vrati in potrjena je že postava, da se oprosti davkov in pristojbin ona obrtniška podjetja in tovarne, koje se naredi v Trstu in njega okolici v povzdigo toliko potrebne industrije. Glavnega činitelja pri enacih podjetjih pa manjka, namreč obilne vode, koja bi se dala v teh tovarnah porabiti. Z vodovodnim vprašanjem baha se lahonska gospoda samo o priliki volitev ter obeča lehkovernemu ljudstvu, da mu preskrbi potrebne vode. Kadar so pa volitve končane, rabi istej gospodi vprašanje vode kot dobra pretveza, da masti in pita svoje ljubljence, koji hodijo „merit“ „Reko“ in „Bistrico“. In v tako merjenje sabila je gospoda že 170.000 gl. — Po inicijativi higijenskega društva imel je inženir Dr. Geiringer minolo sredo v borzni dvorani daljše predavanje o potrebi obilnega vodotoka v Trst. Za časa Rimljanov

imel je Trst tri vodotoke, namreč onega iz Vrdele, iz Rocola in iz Boljunca, katerih ostanki se še dandanes vidijo. Ti vodotoki dajali so mestu 3700 kubičnih metrov vode na dan, torej 195 litrov na prebivalca. Povprečno moralo bi priti na vsacega prebivalca najmanj 150 litrov vode na dan, a sedaj pride tržaškim meščanom stoprav 26—27 litrov na osebo. Najboljši vodotok bil bi po menenju predavatelja, ako se napeljati v Trst Bistrica in Reka, čijiš dovod v Trst bi stal okolu 7 milijonov for. Prašanje to je, kakor znano, jako koščljivo, kajti, ako se Bistrica napelje v Trst, odvzame se prebivalcem sel poleg te reke celoma voda ter pretvori okolu ležeča dežela v puščavo. Dotične občine se po pravici temu protivijo, ker oškodovalo bi se znatno tamošnje ljudstvo. Toda očetov tržaških se jim vendar ni treba bati, kajti vode oni v Trst tudi v bodoče gotovo ne spravijo, ako je niso dosedaj, ko so imeli v rokah mnogo večje dohodke, nego jih bodo imeli po odpravi proste luke. Vodovodno prašanje je bilo in ostane pesek v oči ob posebnih prilikah in pa molzna kravica raznim Benjaminom.

Detomor. 23 letna služkinja Ana Zevadin porodila je v nedeljo na skritem dete ženskega spola. Po zahtevi gospodarja, koji je slutil, kaj se je zgodilo, prepeljali so služkinjo v bolnico. Zevadinka vzelo je seboj tudi neko culico, katero so v bolnici razvozljali in našli v njej — mrtvo dete. Detetu je bila čepinja razbita in tudi na vratu je bilo videti, da je je nesrečna mati dušila. Zločinko so utaknili v preiskovalni zapor.

Požigalec. V hlevu Mihaela Poklarja v Podgrajah nastal je dne 31. marca ogenj, koji je provzročil do 2000 gl. škode. S prvega menilo se je, da je ogenj nastal po nesreči, žandarmerija pa je doznala, da je Poklar sam zažgal z namenom, da si pridobi zavarovalno svoto. Zločince so izročili sodišču v Podgradu.

Brat in sestra poročena. V Newportu živel je mlad zakonik par jako srečno. Po naključju doznala sta, da sta brat in sestra. Ženo je ta novica tako pretresla, da je zblaznela. Izginela je. Po nekoliko dnevih izvlekli so jo mrtvo iz vode. Mož pa je kar besnel ter se potem obesil.

Listnica uredništva.

Slavnemu odboru akademičnega društva „Slovenca“ na Dunaju: Kar nam pišete, bilo bi prav lepo, da ste tudi glede drugega lista tako obširno utemeljili sodbo svojo, kekor ste to storili glede prvega. Dočim ste gledali prvega, v Vaši dopisnici omenjenih listov dokaj gostobesedni, amuknete mimo drugega tako hlastno, da se nam stvar dozdeva precej tendenciozna in — sumljiva. Oprostite, ako smo — z ozirom na obstoječe odnose — previdni. Čudno je tudi, da v svoji „Slovenca“ doposlani izjavi drugega lista ne omenjate.

Dunajska borska

7. aprila.

Kaotni drž. dolg v bankovoih	gl. 92.30
v srebra	92.40
Zlata renta	110.85
5% avstrijska renta	102.—
Delnice narodne banke	982.—
Kreditna delnica	310.75
London 10 lir sterlin	114.85
Francoski napoleonondori	9.13 1/2
C. kr. cekini	5.43
Nemške marke	56.40

Zahvala.

Podpisano predsedništvo izreka tem potem najtoplejšo zahvalo slavnemu tamburaškemu zboru, častitlim gospodom igralcem, gospej I. Mikelič in gospici Ireni Fabjani na prijaznem sodelovanju pri veselici dne 5. t. m. Zajedno se zahvaljuje g. Fr. Mikeliču in A. Bremecu ker sta pripravila oder in vsem drugim gospodom ki so blagovolil kaj podariti.

V Rojanu dne 6. aprila 1891.
Predsedništvo pevsk. društva „Zarja“
Just Piščanec Anton Škabar
predjednik. tajnik.

5—10 goldinarjev

na dan gotovega zasluga brez kapitala in riziko za vsacega, kdor se hoče baviti s prodajanjem postavno dovoljenih sroček in državnih papirjev. Ponudbe pošiljajo naj se pod „LOSE“ na: Annoncen-Expediton von J. Danneberg, Wien, I. Kumpfgasse. 4-10

Išče se

marljivega in sposobnega človeka s 400 gl. kavicije kot namestnika za mlekarijo v Trstu, „Piazza ponte rosso št. 3“, z mesečno plačo 40 gl., kakor tudi procenti.

Kdor želi to službo prevzeti javi naj se pismeno ali osebno pri lastniku **Fran Grzinu** v St. Petru na Krasu.

Pogreša se

v lovski hiši v Krepjah-Dutovlje uhata sova (čuveta), katera se je rabila za vabo na lovu. Žival ima na nogi privezani lanec z usnjem. Kdor bi jo bil po naključju našel ali kupil, naprošen je, da jo prinese v gori rečeno lovsko hišo, kjer dobi 5 do 10 gold. nagrade.

Krasne uzorke na privatno naročitelje

20—15
Jošte navidjene knjige uzoraka za krojače nefrankirano i uz ulozak od 20 for., koji će se nakon izvršene naručbe urađunati.

Tvari za odjela.

Peruvian i Dasking za visoko svećenstvo; propisane stvari za c. kr. činovničke uniforme, te za veterane, vatrogasce, sokolaste, livre; sukno za biljard i igrače stolove, loden i nepromočne lovačke kapute, stvari koje se pere. Plaćd za putnike od 4—14 itd.

Tko želi kupiti jeftine, poštene, trajne, čisto vunene suknene stvari nipošto jeftine cunje, štoho ih posuđ nudjaju, te jedva podnose krojačke troškove, neka se obrati na

Iv. Stikarofsky-a u Brnu.

Veliko skladište suknja Austro-Ugarske.

U mojem stalnom skladištu u vriednosti od 1/2 milijuna for. a. v. te u mojoj svjetskoj poslovničkoj j-st pojmljivo, da preostane mnogo odrezaka; svaki razumno misleći čovjek mora sam uviditi, da se od tako malenih ostataka i odrezaka nemože poslati uzorke jer nebi uz koju stotinu naručala uzorkah u kratko ništa preostalo, to je ono usljed toga prava silepartija, kad tvrđko sa suknom objelodanju uzorke odrezaka i ostanaka, te su u takovih slučajevih odrezek uzoraka od komada, nipošto od ostanaka; nakano takovog postupanja jesu bjelodane. — Odrezci, koji se nedopadaju, zamjenjaju se il se povraiti novac. Kod naručbe treba navesti boju, dužinu i cennu.

Pošiljke jedino uz poštarsko pouzetje preko 10 for. franke. 8—24

Dopisuje u njemačkom, mađjarskom, češkom, poljskom, italijanskom i franczskom jeziku.

Assicurazioni generali.

v Trstu

(društvo je ustanovljeno leta 1831.)

To društvo je raztegnolo svoje delovanje na vse veje zavarovanja posebno pa: na zavarovanje proti požaru — zavarovanje po morju in po kopnem odposlancega blaga in zavarovanje na življenje.

Društvena glavnica in rezerva dne 31. decembra 1888. f. 88,369,849 10
Premije za poterjati v naslednjih letih f. 23,202,774 10
Glavnica za zavarovanje življenja od 31. decembra 1888 f. 110,813,920 80

Plačana povračila:
a) v letu 1888 f. 9,877,592 55
b) od začetka društva do 31. decembra 1888 f. 217,257,394 75

Letni računi, izkaz dosedaj plačanih odškodvanj, tarife in pogoje za zavarovanja in sploh vsa natančnejša pojasnila se dobe v Trstu v uradu društva: Via della Stazione v lastno hiši. 4—12

Za poljedelce!

Zastop tovarn za poljedelske stroje in aparate in za slično, kako tudi za tehtnice in cementirane uteži.

Za administratorje in posetnike hiš izdelujem nove ključee po dvajset nvc. — Poprave kjučavnic stanejo tudi 20 kr. — Katero-koli drugo delo po pogodbi. 3—10

Ključavničarska delavnica

JOSIPA ZOLIA

Ulica Via Rossetti številka 6, — (uhod v ulici Chiozza.)

Griena bol kašalj, hrepjavica, promuklost, nazeb, zadavica, rora, zapala ustijoh itd. mogu se u kratko vrijeme izliečiti rabljenjem NADARENH 22—30

Prendinijevih sladkišah

(PASTIGLIE PRENDINI)

što jih gotovi Prendini, lučbar i ljekarnar u Trstu

Veoma pomažu učiteljem, propovjednikom itd Prebdj-nih kašljnih noćih, navadne jutranje hrepjavice i grienih zapalaih nestaje kao za čudo uzimanjem ovih sladkišah.

Opazka. Valja se paziti od varalica, koji je ponacinjaju. Zato treba uvijek zahtjevati Prendinijevih sladkišah (Pastiglie Prendini) te gledati, da bude na omotu kutijice (skatule) moj podpis. Svaki komad tih sladkišah ima nstisnuto na jednoj strani „Pastiglie“, na drugoj „Prendini“.

Ciena 30 nč. kutijici zajedno sa naputkom.

Prodaju se u Prendinijevoj ljekarni u Trstu (Farmacia Prendini in Trieste) i u glavnijih ljekarnah svieta. 42—43

Znaten postransk zaslužek,

koji se vedno vakia in već let traja, dobe pripravne in zanesljive osobe, katerih prošnje življenje pa mora biti neomadeževano in ki so v vedni dotiki s občinstvom. Dosluzeni žandarmi in podčastulki imajo prednost. Povprašuje se pod „G. S.1891.“ Graz, postlagernd. 15—25

TRZASKA HRANILNICA

Sprejemlje denarne vloge v bankovcih od 50 noč. do vsacega znaka svak dan v tednu razun praznikov, in to od 9—12 ure opoldne. Ob nedeljah pa od 10—12 ure dop. Obresti na knjižice. 3%

Plačuje svak dan od 9—12. ure opoldne. Zneske do 100 gl. precej, zneske preko 100 do 1000 gl. mora se odpovedati 3 dni, zneske preko 1000 gl. pa 5 dnij prej

Ekomptuje manjše domicilirane na tržaškem trgu po 3 1/2%

Posejajo na državne papirje avstro-ograke do 1000 gl. po 5%
više zneske od 1000 do 5000 gl. v tekočem računu po 4 1/2%
Veče svote po 4 1/2%

Daje denar proti vknjiženju na posvetva v Trstu. Obresti po dogovoru.

TRST, 14. marca 1891. 7—24

Razumnim možem

v starosti od 25—40 let, neoženjenim, zdravim in krepkim, ki so nemškega in tudi slovenskega jezika v besedi in pisavi popolnoma zmožni, in morejo dokazati, da je bilo njihovo dosedajno življenje neomadeževano, ter da je njihovogotno stanje vredno, ponuja se z oddajo službe potovalnega zastopnika, kateri službi bi se morali zavsem posveti, in s katero je združena stalna plača s stranski dohodki, prilika si, ako se njih sposobnost dokaže, zagotoviti sigurno in stalna bodočnost.

Za to službo se pa naj le take osobe potegujejo, ktere vsem tem zahtevam vstrezajo in ki imajo veselje do potovalnega posla in so vajene svoje dolžnosti z resnostjo, pridnostjo in Hlavo vstrajnostjo izpolnovati, pri čemur se pa tudi brezmadežno obnašanje zabuva.

Lastnoročna, namiko in slovensko pisane prošnje, katerim se morejo priložiti prepis spričeval, se naj pošljejo pod „H.471“ v Gradol, poste restante. 10—6

Riunione Adriatica di Sicurtà

v Trstu.

Zavaruje proti požarom, provozu po suhem, rekah in morju, proti toči, na živenje v svih kombinacijah

Glavnica in rezerva društva dne 31. decembra 1888
Glavnica društva gl. 3,300,000—
Rezervni fond ou dobičkov f. 536,628 02

Posebna rezerva dobičkov od zavarovanja na življenje 150,000—
Rezervni fond za potje-tje na premikanja vrednostnih efektov 161,500—
Premijna rezerva vsah oddelkov f. 7,342,780 36
Rezerva za škode f. 267,601—

24—7 v portfelju:
Premije, ki se imajo potirjati v prihodnjih letih f. 16,954,118 57
Skupni znesek v: h škod plačanih od l. 1-38 do 1883 gl. 114,949,847 05

Urad ravnateljstva:
Via Valdirivo, št. 2 (v lastnoj hiši.)